

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ จำนวน ๑๗๙ คน ได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan แบ่งตามสัดส่วนของนักเรียนในแต่ละชั้นปี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: F-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๑๗๙ คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖ เป็นชาย จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔

ระดับชั้นเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔ รองลงมาได้แก่ อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑ และ อยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ โดยภาพรวม โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๐ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความ มีระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๘ รองลงมาด้านความสุภาพมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๑๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๗ ด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓ ค่ามาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๐ ด้านความสามัคคีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๙ ด้านความสะอาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๙ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๓ ด้านความมีน้ำใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ ค่า มาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๒ ด้านความประหยัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๙ และ ด้านความขยัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๔ ตามลำดับ

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการ เรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๒ จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านก็พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จำนวน ๗ ข้อ คือ ด้านความประหยัด โดยเพศหญิงมีการพัฒนาความประหยัดมากกว่าเพศชาย ด้านความซื่อสัตย์ โดยเพศหญิงมีการ พัฒนาด้านความซื่อสัตย์มากกว่าเพศชาย ด้านความมีระเบียบวินัย โดยเพศหญิงมีการพัฒนาด้านมี ระเบียบวินัย มากกว่าเพศชาย ด้านความสุภาพ โดยเพศหญิงมีการพัฒนาด้านความสุภาพมากกว่า เพศชาย ด้านความสะอาด โดยเพศหญิงมีการพัฒนาด้านความสะอาดมากกว่าเพศชาย ด้านความ สามัคคี โดยเพศหญิงมีการพัฒนาด้านความสามัคคีมากกว่าเพศชาย ด้านความมีน้ำใจ โดยเพศหญิงมี การพัฒนาด้านความมีน้ำใจมากกว่าเพศชาย

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการ เรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต ๒ จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น ด้านความประหยัด ด้านความสะอาด และด้าน ความมีน้ำใจ

๕.๑.๕. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามระดับอายุ ภาพรวม ทั้ง ๘ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ ได้ข้อสรุปที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เพราะว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กัลยา ศรีปาน** ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนโดยภาพรวมองค์ประกอบด้านความรู้ ด้านการประหยัด ด้านความสะอาด ด้านความเมตตากรุณา ด้านตรงต่อเวลา ด้านความสามัคคี อยู่ในระดับปานกลาง องค์ประกอบด้านความขยัน ความมีระเบียบวินัย ด้านความกตัญญู กตเวที ด้านความเป็นผู้มีวิวัฒธรรม และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์ ความยุติธรรมอยู่ในระดับน้อย และนักเรียนหญิงมีคุณธรรมและจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนชาย มีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียนหญิงจะมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่านักเรียนชายและนักเรียนในระดับชั้นที่สูงกว่าจะมีคุณธรรมและจริยธรรมมากกว่านักเรียนในระดับที่ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕^๑

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนตรี กำลังดี** ที่ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา อำเภอกะปง สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพังงา ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ผลของการวิจัยพบว่า ระดับจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาองค์ประกอบ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความกตัญญู กตเวที ความเป็นผู้มีวิวัฒธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอยู่ในระดับมาก ^๒

^๑ กัลยา ศรีปาน. “ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา”. **วิทยานิพนธ์ กศ.ม.** สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๒.

^๒ มนตรี กำลังดี. “ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาชั้นใหม่ อำเภอกะปง สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดพังงา”. **วิทยานิพนธ์ กศ.ม.** สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๓.

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาธิป เปี่ยมประถม ที่ได้ศึกษาเรื่อง จริยธรรมของนักเรียน ประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามความคิดเห็นของครูผู้สอนของครูและผู้ปกครอง ด้านความใฝ่รู้ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความอดทน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความตรงต่อเวลา ด้านความสามัคคี ด้านความยุติธรรม ด้านความเป็นผู้มี วัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนจริยธรรมด้าน ความกตัญญูตกต่ำอยู่ในระดับมาก^๓

๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียน การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียน การสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เพราะ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามระดับอายุ ภาพรวม ทั้ง ๘ ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

^๓ จุฑาธิป เปี่ยมประถม. “จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา”.วิทยานิพนธ์. กศ.ม.สาขาการบริหาร การศึกษา.คณะศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๕.

จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาธิป เปี่ยมประถม ที่ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อเปรียบเทียบจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามความคิดเห็นของครูผู้สอนของครูและผู้ปกครอง ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านความอดทน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเสียสละ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความตรงต่อเวลา ด้านความสามัคคี ด้านความยุติธรรม ด้านความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนจริยธรรมด้านความใฝ่รู้ และด้านความกตัญญู กตเวทิต์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^๔

จากผลการวิจัยที่ค้นพบว่าด้านขยันมีค่าเฉลี่ยที่อยู่ลำดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ควรได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบจึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์ดังกล่าว

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีข้อเสนอแนะแนวทางจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๕.๓.๑. ด้านความขยัน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาให้นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านอย่างสม่ำเสมอ ควรตั้งใจเรียนหนังสือให้มากและทำงานที่ครูมอบหมายให้สำเร็จ

๕.๓.๒. ด้านความประหยัด โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาการใช้จ่ายเงินจากพ่อแม่อย่างประหยัดและควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการเก็บออมเงินเพื่อใช้ในคราวจำเป็น

^๔ จุฑาธิป เปี่ยมประถม. เรื่องเดียวกัน.

๕.๓.๓. ด้านความซื่อสัตย์ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่ และครูให้มากและประพฤติตนตามคำสั่งสอนของพ่อแม่ครู ในการทำงาน

๕.๓.๔. ด้านความมีระเบียบวินัย โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาการแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียนและต้องมีวินัยในตนเอง และควรให้นักเรียนมาโรงเรียนเวลาเช้าๆเพื่อจะได้เข้าแถวเคารพธงชาติ

๕.๓.๕. ด้านความสุภาพ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาการพูดด้วยคำที่สุภาพเรียบร้อยกับผู้ใหญ่และครูด้วยวาจาอ่อนน้อมถ่อมตนตลอดถึงการทำความเคารพคุณพ่อคุณแม่ก่อนมาโรงเรียน

๕.๓.๖. ด้านความสะอาด โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาการรักษาความสะอาดบริเวณรอบโรงเรียนตามเวรสี และเก็บกวาดบริเวณบ้านของตนเองในเวลาหยุดเรียน

๕.๓.๗. ด้านความสามัคคี โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาให้นักเรียนไม่ควรถกเอาทะเลาะวิวาทกันเพื่อให้เกิดความแตกแยก และควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

๕.๓.๘. ด้านความมีน้ำใจ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาให้นักเรียนช่วยพ่อแม่และครูในการทำงานต่างๆ ที่รับมอบหมาย

๕.๔ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑. ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตต่างๆ

๒. ควรศึกษาวิจัยกระบวนการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตต่าง ๆ

๓. ควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหาร อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาในทุกๆ ส่วน